

หนังสืออ้างอิง
ใช้เฉพาะในห้องสมุด

ผลของโปรแกรมการสอนต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลและ
พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง

ปานจิตต์ เอี่ยมสำอางค์

๓๐ ก.ค. 2546

167073

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2546

ISBN 974-960-231-5

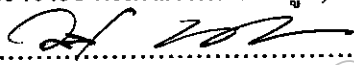
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาล
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

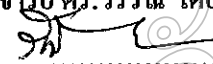
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาครูป)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียวอิสระ)

..... กรรมการ

(ดร.รัชณี สรรเสริญ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาครูป)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียวอิสระ)

..... กรรมการ

(ดร.รัชณี สรรเสริญ)

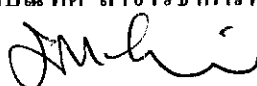
..... กรรมการ

(ดร. วรรณัน นิลนัครา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลลาบ รัตนสังขธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 25 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีนันท์ ภาครูป ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้คอยให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทางด้วยความปรารถนาดีอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งให้กำลังใจตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิเศษเรศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละเวลากรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่สร้างขึ้นเองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลชลบุรี และพยาบาลทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทดลองใช้เครื่องมือ โดยเฉพาะคุณรัตนภรณ์ แจ่มจำรัส นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า ตลอดจนพยาบาล เจ้าหน้าที่แผนกเวชระเบียน และเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ที่ได้ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง และที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างผู้ดูแล และผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ น้องสาวและน้องชายที่คอยห่วงใย และเป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อนร่วมหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือ เอื้ออาทร และให้กำลังใจด้วยดีตลอดการศึกษา ขอขอบคุณพี่สกุลณี บัวคู่ย์และน้อง ๆ ที่ช่วยพาไปเก็บรวบรวมข้อมูล ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาที่ได้ให้การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ปานจิตต์ เอี่ยมสำอาดค์

43911570 : สาขาวิชา : การพยาบาลครอบครัว ; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ : โปรแกรมการสอน / ผู้ดูแล / พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง /
พฤติกรรมการณ์ดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง / ผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง

ปานจิตต์ เอี่ยมสำอางค์ : ผลของโปรแกรมการสอนต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลของ
ผู้ดูแลและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง (EFFECTS OF AN EDUCATIONAL
PROGRAM ON CAREGIVER 'S KNOWLEDGE, HEALTH CARE BEHAVIORS, AND
SELF - CARE BEHAVIORS OF CHRONIC RENAL FAILURE PATIENTS) อาจารย์ผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.มณีรัตน์ ภาณุรูป, ปช.ค., รศ.ดร.วรรณิ เตียวอิศเรศ, Ph.D.(Nursing),
ดร. รัชณี สรรเสริญ, D.N.Sc. จำนวนหน้า 122 หน้า. ISBN 974-960-231-5

การศึกษาทดลองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ในการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง
และพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย
ไตวายเรื้อรัง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังและผู้ดูแลที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล
สมเด็จพระพุทธเลิศหล้า จำนวน 60 คู่ เลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายและแบ่งเป็นกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คู่ โดยวิธีการสุ่มเช่นเดียวกัน ผู้ดูแลในกลุ่มทดลองได้รับ
โปรแกรมการสอนความรู้ในการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ส่วนผู้ป่วยและผู้ดูแลในกลุ่มควบคุมเป็น
กลุ่มที่ไม่ได้รับความรู้ตามปกติของโรงพยาบาล ผู้ดูแลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมถูกประเมิน
ความรู้และพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วย 2 ครั้ง ผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มถูกประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเอง
สองครั้งเช่นกัน โดยใช้แบบวัดความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง แบบวัดพฤติกรรมการดูแล
ของผู้ดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง และแบบวัดพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง สถิติ
ที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ สถิติพรรณนา ค่าไคสแควร์ และการทดสอบค่าที ของ 2 กลุ่มตัวอย่าง
ที่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังในกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามโปรแกรมการสอนมี
ความรู้ในการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับความรู้ตามปกติ ส่วนพฤติกรรมการดูแล
ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังของผู้ดูแลไม่แตกต่างจากผู้ดูแลกลุ่มที่ไม่ได้รับความรู้ตามปกติ และพฤติกรรมการ
ดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังในกลุ่มที่ผู้ดูแลได้รับความรู้ตามโปรแกรมการสอน
ไม่แตกต่างกันจากกลุ่มที่ผู้ดูแลได้รับความรู้ตามปกติ

43911570 : MAJOR : FAMILY NURSING ; B.N.S. (FAMILY NURSING)

KEYWORD : EDUCATION PROGRAM/ CAREGIVERS/ CAREGIVER'S HEALTH CARE
BEHAVIORS / SELF - CARE BEHAVIOR OF CHRONIC RENAL FAILURE
PATIENTS/ CHRONIC RENAL FAILURE PATIENTS

PANCHIT EAMSUMANG : (EFFECTS OF AN EDUCATIONAL PROGRAM ON
CAREGIVER'S KNOWLEDGE, HEALTH CARE BEHAVIORS, AND SELF - CARE
BEHAVIORS OF CHRONIC RENAL FAILURE PATIENTS). THESIS ADVISORS :
MANEERAT PAKTOOP, Ph.D., WANNEE DEOISRES, Ph.D. (NURSING), RACHANEE
SUNSERN, D.N.Sc, 122 P. ISBN 974-960-231-5

The purpose of this quasi - experimental research was to compare knowledge of caregivers, caregiver's health care behaviours and self-care behaviors of chronic renal failure patients. The subjects were 60 caregivers and 60 patients who were admitted to Somdejpraputhtaleudha Hospital, Samuthsongkram. They were randomly assigned to be the control group and the experimental group. The first 30 caregivers and 30 patients were the control group who received routine program. And, the other 30 caregivers and 30 patients were assigned to be the experimental group who received the education program by researcher. The control group was evaluated for knowledge in the first week and again in the ninth week. The experimental group was evaluated for the knowledge twice, too. The first, was before they attended the education program. In fact, they attended it once educational program once a week for 3 weeks and were evaluate again for 4 weeks after that. The instrument consisted of a quationare covering; caregiver's knowledge and health care behaviors as well as and patient's self-care behaviors. Data were analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, and comparing the mean by Chi-sqaure test and independent t - test.

The results revealed that the caregivers who acquired education program had better knowledge than those who attended routine program. In regard to the caregives' health care behaviors and the self-care behaviors of chronic renal failure patients, there were no difference.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ปัญหาและแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรัง.....	9
มโนทัศน์ของผู้ดูแล.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับผู้ดูแล.....	14
ปัจจัยที่มีผลต่อการทำหน้าที่ของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วย.....	16
ความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง.....	19
การส่งเสริมความรู้แก่ผู้ดูแล.....	20
ทฤษฎีความสามารถตนเอง.....	25
พฤติกรรมในการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังของผู้ดูแล.....	28
พฤติกรรมในการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง.....	33

3	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	39
	รูปแบบการวิจัย.....	39
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	41
	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	43
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	51
4	ผลการวิจัย.....	52
	ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	53
	ตอนที่ 2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังของ ผู้ดูแล.....	58
	ตอนที่ 3 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังของ ผู้ดูแล.....	60
	ตอนที่ 4 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย ไตวายเรื้อรัง.....	62
5	สรุปและอภิปรายผล.....	64
	ผลการวิจัย.....	65
	อภิปรายผล.....	66
	ข้อเสนอแนะ.....	68
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	69
	บรรณานุกรม.....	70
	ภาคผนวก.....	85
	ภาคผนวก ก.....	86
	ภาคผนวก ข.....	97

ภาคผนวก ก.....	100
ภาคผนวก ง.....	120
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	122

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล.....	53
2 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย.....	56
3 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังของผู้ดูแลในระยะ ก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	58
4 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังของผู้ดูแลในระยะ หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	59
5 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังของผู้ดูแลในระยะ ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	60
6 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังของผู้ดูแลในระยะ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	61
7 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังในระยะ ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	62
8 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังในระยะ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	63

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	8
2 รูปแบบการวิจัย.....	39
3 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	50